

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540-2544) ที่มุ่งเน้นที่การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งให้มีคุณภาพและคุณลักษณะ ที่เหมาะสมต่อการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วเช่นในปัจจุบันนี้ หากสามารถพัฒนาคนให้เป็นเช่นนั้นได้แล้ว ในที่สุดบุคคลเหล่านั้น จะเป็นกำลังสำคัญในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้าให้กับชุมชน ท้องถิ่น สังคม และประเทศชาติต่อไป การจัดการศึกษาและการจัดการเรียนการสอนจึงต้อง ได้รับการพิจารณา ปรับปรุงพัฒนาให้เหมาะสม และมีประสิทธิภาพสูงสุดเพื่อรองรับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้สามารถแข่งขัน ร่วมมือ และดำรงความเป็นไทยอยู่ในกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกได้อย่างมีความสุข ส่งผลไปสู่การพัฒนาประเทศที่มั่นคงและยั่งยืนได้ โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์ นโยบาย เป้าหมาย มาตรการ รวมทั้งยุทธศาสตร์สำคัญในการดำเนินงานตามโครงการตามแผนพัฒนาการศึกษา และแนวทางการจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ระยะที่ 8 เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ ส่งผลให้บรรลุถึงจุดหมายความเป็นเลิศทางการศึกษาของกรมสามัญศึกษา ในปี พ.ศ.2550 แนวทางการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2539-2550) ของการศึกษาเพื่ออาชีพมีนโยบายเร่งพัฒนาการศึกษาด้านอาชีพทั้งในด้านความรู้ ทักษะ ความสามารถ เจตคติ วิสัยทัศน์ และคุณลักษณะที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของผู้เรียนท้องถิ่น และของประเทศ โดยให้มีการเรียนรู้ควบคู่กับการปฏิบัติ และการประกอบอาชีพเพื่อหารายได้ระหว่างการศึกษา

จากการสำรวจข้อมูลเบื้องต้น โดยการสัมภาษณ์ครูผู้สอนวิชาอาชีพ (การสื่อสารส่วนบุคคล) จำนวน 20 คนจาก 3 โรงเรียน พบว่าโรงเรียนส่วนมากโรงเรียนที่ใช้นาตามมาตรฐาน การเรียนการสอนตามหลักสูตรที่กำหนดให้ไม่เอื้อต่อการดำรงชีวิตของท้องถิ่น การเรียนรู้สู่การปฏิบัติยังจัดทำได้น้อย

จากเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยมีความสนใจที่จะค้นคว้าหาแนวทางเพื่อร่วมมือกันพัฒนาการเรียนการสอนวิชาอาชีพ โรงเรียนมัธยมศึกษา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ให้มีประสิทธิภาพสูงกว่าเท่าที่เป็นอยู่ เพื่อเป็นการสนองตอบต่อจุดหมายของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการและแผนพัฒนาการศึกษา, ศาสนา, วัฒนธรรม ระยะที่ 8 (2540-2544) และท้องถิ่นในโอกาสต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพการเรียนการสอนวิชาอาชีพ โรงเรียนกรมสามัญศึกษา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ให้ตอบสนองถึงความต้องการของท้องถิ่น

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่

1. ผู้บริหารระดับมัธยมศึกษาในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. ครูผู้สอนวิชาอาชีพระดับมัธยมศึกษาในอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
3. เกษตรอำเภอดอกคำใต้
4. พัฒนาการอำเภอดอกคำใต้
5. จัดหางานจังหวัดพะเยา
6. องค์กรบริหารส่วนตำบล

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตเนื้อหาเรื่องแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ระดับมัธยมศึกษา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา ครอบคลุมเนื้อหาและประเด็นในการศึกษาดังนี้

1. หลักสูตรวิชาอาชีพ ระดับมัธยมศึกษา
 - 1.1 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
 - 1.2 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย พุทธศักราช 2524 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533)
2. กิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักสูตร
3. แหล่งวิทยาการ

นิยามศัพท์เฉพาะ

แนวทางการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ หมายถึง การปฏิบัติที่วางไว้เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดีขึ้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาอาชีพ มี 4 ด้าน คือ

1. ด้านการจัดการเรียนการสอนสนองต่ออาชีพชุมชนท้องถิ่น
2. ด้านการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้สนับสนุนประกอบการเรียนการสอน
3. ด้านนักเรียนที่เรียนวิชาอาชีพสามารถนำเอาความรู้ไปประกอบอาชีพ
4. ด้านชุมชนท้องถิ่นควรให้ความร่วมมือกับการจัดการศึกษาวิชาอาชีพ

โรงเรียนกรมสามัญศึกษา อำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา หมายถึง โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ อำเภอดอกคำใต้ จำนวน 3 โรงเรียน ประกอบไปด้วย โรงเรียนดอกคำใต้วิทยาคม โรงเรียนถ้ำปินวิทยาคม และโรงเรียนจ่าเมืองวิทยาคม

ครู หมายถึง ครูปฏิบัติการสอนวิชาอาชีพ โรงเรียนกรมสามัญศึกษา อำเภอดอกคำใต้

ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการ, อาจารย์ใหญ่, ครูใหญ่, โรงเรียนกรมสามัญศึกษา อำเภอดอกคำใต้

วิชาอาชีพ หมายถึง รายวิชากรงานพื้นฐานอาชีพ ประกอบด้วย วิชาเกษตรกรรม, อุตสาหกรรม, คหกรรม, ศิลปกรรม

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้แนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาอาชีพ ในระดับมัธยมศึกษาอำเภอดอกคำใต้ จังหวัดพะเยา
2. นำเสนอแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาอาชีพต่อสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดพะเยา เพื่อวางแผนในการพัฒนาต่อไป